

“เป็ล” ภูมิใจ

“นักถักทอ”ทำให้ตน
ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

กฤษฎา สุบินนาม
ครูผู้ดูแลเด็ก
อบต.สวาย จังหวัดสุรินทร์

“เปิด” ต.สวาย ภูมิใจ “นักถักทอ”

ทำให้ตนไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

นางสาวกฤษณา สุบินนาม (เปิด) ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านสวาย อปต.สวาย อ.เมือง จ.สุรินทร์ เป็นหนึ่งใน “นักถักทอชุมชน รุ่นที่ 3” ของจังหวัดสุรินทร์ ได้รับบทบาทนี้ภายหลังจากต้นสังกัดส่งเข้าร่วมโครงการพัฒนาเยาวชนในชุมชนท้องถิ่น 4 ภาค ระยะที่ 3 : ขับเคลื่อนกลไกเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนด้วยหลักการจัดการความรู้และกระบวนการวิจัย เพื่อขยายผลสู่อปท.อื่น ในจังหวัดสุรินทร์ สนับสนุนโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) และมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) เมื่อมาร่วมเรียนรู้ในเวที “การเพิ่มสมรรถนะนักถักทอชุมชน : การจัดการความรู้และการเป็นคุณอำนวย” เมื่อวันที่ 20 – 22 มกราคม 2563 ที่ผ่านมา จึงได้มาร่วมให้สัมภาษณ์ถึงประสบการณ์ในการเป็นนักถักทอชุมชน

แนะนำตัว

ตัวเองได้มาเข้าอบรมกับโครงการนักถักทอชุมชน สำหรับการทำงานด้านเด็กและเยาวชนยังไม่เคยทำ แต่สมัยเรียนจนทำงานจะมีการเข้าค่ายเด็กผู้ยากไร้

หรือค่ายจิตอาสา ครัวอาสา ตอนนี้อยู่กับเด็กจะเป็นผู้ดูแลเด็กของ ศพด. ทำมาได้ 1 ปีแล้ว ปัจจุบันอายุ 38 ปี ก็ทำงานกับเด็กมาตั้งแต่อายุ 37 ปี เมื่อก่อนทำงานบริษัทเอกชน พอดีต้องกลับมาดูแลครอบครัวอยู่ที่บ้าน ก็ย้ายกลับมาอยู่ที่บ้าน และได้มาสมัครเป็นผู้ดูแลเด็กใน ศพด. ทำหน้าที่ดูแลเด็กปฐมวัยอายุตั้งแต่ 2 – 4 ปี ในการดูแลคือตั้งแต่วัยเด็กเข้ามาตอนเช้า เด็กทำอะไร อย่างไร ตามกิจกรรม 6 หลักของเด็กในแต่ละวัน

แรงบันดาลใจที่มาทำงานเกี่ยวกับเด็กที่ ศพด.

เด็กวันนี้คืออนาคตที่ดีในวันหน้า ถ้าเราปูพื้นฐานที่ดีให้กับเด็กได้ เราก็จะสามารถได้อนาคตของชาติที่ดีได้ ถ้าเราปูพื้นฐานของเด็กไม่ดี เด็กต่อไปจะเป็นคนที่ไม่ดีในสังคมได้

แรงบันดาลใจของการมาเป็นนักถักทอชุมชน

ตอนแรกที่เข้ามาในโครงการนี้ บอกตรง ๆ เลยว่าไม่รู้ว่่านักถักทอคืออะไร พอได้รับการอบรมหลายครั้ง จึงเข้าใจความหมายของนักถักทอว่า ที่เรามาเป็นนักถักทอนี้มีประโยชน์นะ มีคุณค่านะ แล้วเราทำไปเพื่ออะไร เพราะตอนแรกงงว่าส่งเรามาเพื่ออะไร แต่ทางหัวหน้าศูนย์บอกว่า 1.นั่งอยู่ในกลุ่มงานการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนและชุมชน อยู่กับ

เด็กอยู่แล้ว และตัวของเราเองทำโครงการเยี่ยมบ้าน ทางหัวหน้าศูนย์จึงส่งมาเพราะคิดว่าเหมาะสมกับเราเพราะเราทำโครงการนี้อยู่แล้ว พอมาได้มีการbriefหลายครั้ง มีการแนะนำหลายครั้งว่านักถักทอคืออะไร ประโยชน์ของนักถักทอคืออะไร แล้วเราสามารถนำความรู้เหล่านี้มาใช้กับเด็กที่ด้อยโอกาสกว่าเด็กที่เราเคยพบเห็น

ก็น่าสนใจ ครั้งที่ 1 ยังเฉย ๆ พอครั้งที่ 2 รู้สึกว่าอยากมีส่วนร่วมกับการเป็นนักถักทอชุมชน เพราะเรารู้ความหมาย เรารู้บทบาทหน้าที่ เราเลยรู้สึกว่โอเคนะกับการที่เราเป็นแค่คนตัวเล็กคนหนึ่ง แต่เราสามารถมีบทบาท มีหน้าที่ และเป็นเหมือนกลไกหนึ่งที่จะจุดดึงเด็กกลุ่มที่ไม่มีโอกาสขึ้นมาให้เสมอภาคกับเด็กที่มีโอกาสได้

สถานการณ์เด็กในชุมชนเป็นอย่างไรบ้าง

แต่ก่อนชุมชนสวยเป็นชุมชนที่ค่อนข้างจะเจริญมาก ตัวเองมองว่าชุมชนเราไม่น่าจะมีเด็กกลุ่มนี้เยอะ แต่พอได้แบบสำรวจจาก อบจ.สุรินทร์มา เขาแยกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มเด็กปฐมวัยกับกลุ่มเด็กนอกระบบ เห็นตัวเลขเด็กนอกระบบแล้วตกใจมาก ตอนแรกคิดว่าเราเป็นตำบลใหญ่ ตัวเลขสำรวจผิดพลาดหรือเปล่า แต่พอลงพื้นที่ไปทำทำไมมีเด็กนอกระบบ ทำไมมีกลุ่มอย่างนี้เกิดขึ้นจริง ๆ

หรือ ทั้งที่ตำบลเราอยู่ใกล้กับตัวเมือง ห่างจากตัวเมืองประมาณ 25 กิโลเมตร และเจริญมาก ๆ ทุกอย่างเรามีครบพอ ๆ กับในเมือง แต่ทำไมยังมีเด็กกลุ่มนี้ที่ขาดโอกาสถึงขนาดนี้เขี้ยวหรือ มันดูเหมือนเป็นความเหลื่อมล้ำโดยสิ้นเชิง ตัวเองอยู่ในตำบลมา 30 ปี จะ 40 ปีแล้ว ทำไมยังมีความเหลื่อมล้ำขนาดนี้ ทำไมไม่มีผู้ใหญ่ใจดียื่นมือเข้าไปช่วย พอเข้าไปสำรวจได้ฟังจากผู้นำชุมชนว่าไม่ใช่ว่าเขาไม่ช่วยนะ เขาช่วยแต่เด็กกลุ่มนี้ถูกช่วย แต่ไม่ได้ถูกต่อยอด ช่วยแล้วก็จบ เขาไม่ได้มีผู้ปกครองหรือมีบุคคลคอยดูแล เขาช่วยไปแล้วก็จบ ไม่ได้สานต่อให้ถึงกระบวนการที่ถูกต้อง

ส่วนที่สองคือเด็กปฐมวัย ตัวเองทำเรื่องเด็กปฐมวัยเมื่อก่อนมองว่าเด็กกลุ่มนี้ไม่น่าจะมีปัญหาเพราะเด็กกลุ่มนี้ได้ศึกษาเล่าเรียน อยู่ในระบบแล้ว ไม่น่าจะมีปัญหาเหมือนเด็กนอกระบบ แต่ที่จริงไม่ใช่เลย เพราะว่าเด็กกลุ่มนี้บางคน ถ้าเจาะลึกจริง ๆ มีโอกาสจะไปเป็นเด็กนอกระบบในอนาคตได้ เพราะผู้ปกครองบางคนไม่พร้อมในการเลี้ยงดูบุตรหลาน ไม่ว่าจะเป็นการติดยาเสพติด เด็กขาดที่พึ่ง เด็กบางคนไม่มีคุณพ่อคุณแม่ บางคนไม่มีตายาย อยู่กับญาติ อยู่กับคนที่ซุบเลี้ยงด้วยความสงสาร

มีเคสหนึ่งไปเจอเด็กปฐมวัย คือ แม่เสีย พ่อเป็นคนต่างถิ่น ไม่มีบัตรประชาชน เด็กคนนี้อาศัยอยู่กับ

บ้านป่า อยู่ใต้ถุนบ้าน หน้าฝนเขามีแค่ผ้าห่มมากัน
ไว้เหมือนกับฉกนอนกับพ่อข้างล่าง 2 คน ถ้าฝน
สาดมาก็เปียก เรามาดูเห็นสภาพแบบนั้นแล้วเรารู้
ว่าเราโชคดีแค่ไหนที่เราได้มาอยู่ตรงนี้ได้มาหยิบ
ยื่นโอกาสตรงนี้ให้น้อง ซึ่งกำลังทรัพย์ของพ่อตอนนี้
ถ้าเรียนปฐมวัย ประถมศึกษาของ สพฐ. ได้ แต่จะมี
โครงการที่ให้เรียนถึง 15 ปีใช่ไหม แล้วหลังจากนั้น
เด็กคนนี้จะดำเนินชีวิตไปอย่างไร แล้วพ่อไม่มีบัตร
ประชาชน ไม่มีสวัสดิการอะไรให้ตัวพ่อเลย ลูก
สามารถมีได้ แล้วพ่อจะเอาเงินจากไหนมาเลี้ยงดู
ลูก แล้วพ่อมีโรคประจำตัว ถ้าเขาขาดพ่อไป เราจะ
มั่นใจได้อย่างไรว่า ป้าที่ดูแล และยาย จะช่วยเหลือ
เขาต่อไปได้

ซึ่งพอเห็นกลุ่มตรงนี้ก็รู้สึกทำไมตำบลเราเจริญ
อำเภอเมืองเจริญมาก แต่มีเด็กที่เป็นแบบนี้อยู่อีก
ทั้งที่เขาควรจะได้รับการช่วยเหลือจากผู้ปกครองเองและ
ตัวเด็กเอง ควรได้รับการเยียวยา ควรได้รับการ
สนับสนุน และควรจะได้รับ การช่วยเหลืออย่าง
ต่อเนื่อง เพื่ออนาคตเขาจะได้ไม่ต้องตกมาอยู่ใน
สภาวะเด็กนอกระบบเหมือนที่เรากำลังสำรวจอยู่
ทั้งเด็กในระบบและนอกระบบ

รู้สึกอย่างไรที่ตัวเองได้มาเป็นพี่เลี้ยง และเป็นนัก ถักทอชุมชน

รู้สึกภาคภูมิใจนะคะกับการมาเป็นนักถักทอชุมชน
เพราะว่าจำไม่ได้ว่าวิทยากรท่านหนึ่งพูดไว้ว่าเรา
จะไม่ทิ้งคนข้างหลังไว้ ประโยคนี้ทำให้ตัวเองรู้สึก
ภูมิใจว่าใช่ เราไม่ควรทิ้งคนข้างหลังไว้ คนข้างหลัง
คือเด็กที่ไม่ได้รับโอกาส ถ้าเราเจอแล้วเรามีโอกาส
ที่จะยื่นมือเข้าไปช่วย ทำไมเราไม่ช่วย ทำไมเราเดิน
ออกจากเขา ถ้าเราเห็นแล้วเรามีโอกาส เรามีอะไร
อยู่ในมือ เราควรหยิบยื่นให้เขา ตัวเราอาจไม่มี
ทรัพย์ แต่เราสามารถหาผู้ใจดี

ซึ่งโครงการของ กสศ. , อบจ.สุรินทร์ และมูลนิธิ
สยามกัมมาจล มีกองทุนให้เรา เราก็อาศัยเขา โดย
ที่เป็นตัวกลางไปส่งต่อให้เด็ก เพราะว่าคำว่านักถัก
ทอชุมชนที่วิทยากรพูดว่าเป็นเหมือนด้ายยืนกับ
ด้ายพุ่ง ถ้ามีแต่ด้ายยืนแล้วไม่มีด้ายพุ่ง ก็ไม่สำเร็จ
เป็นผ้าไหม หรือถ้ามีแต่ด้ายพุ่ง ไม่มีด้ายยืน มีอย่าง
ใดอย่างหนึ่งก็ไม่ได้ ต้องมีทั้ง 2 เส้นแล้วอาศัยคน
ทอเข้าไป ทุกกลไกมีความสำคัญในตัวเอง ถ้าขาด
สิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือขาดปัจจัยแวดล้อมอย่างใดอย่าง
หนึ่งก็ไม่อาจสำเร็จได้ ก็รู้สึกภูมิใจและดีใจที่ได้รับ
โอกาสนี้ค่ะ

จากการอบรมนี้ เราจะนำทักษะ ความรู้ ไปใช้ ประโยชน์ได้อย่างไรกับการทำงานของเรา

ในเรื่องทักษะการฟังเป็นสิ่งที่ดี เพราะโดยส่วนตัวเป็นคนที่มีโลกส่วนตัวสูง และไม่ค่อยจะเปิดใจที่จะรับฟังเรื่องของคนอื่นเท่าไร พอได้มาเวิร์คช็อปปุ๊บ เวิร์คช็อปแรกเหมือนให้เราร่วมกับเพื่อน รับฟังเพื่อน พอเราเป็นผู้ฟังที่ดี เราจะติดตามเพื่อน สบตา ยิ้ม ทักทาย คือเพื่อนที่มาปุ๊บ เขาผ่านประสบการณ์มา เขาจับมือเรา เขาสบตากับเราแล้วยิ้มให้เรา เรา รู้สึก เป็นมิตร

เราจึงได้รับความรู้ตรงนี้ว่าถ้าเราจะไปทำงานกับเด็ก เราต้องนั่ง ต้องตั้งใจฟัง แต่ถ้าเรายังไม่เปิดใจ รับฟังปัญหาของเด็ก ยังไม่เปิดใจรับรู้ปัญหาของเด็ก เราก็ไม่สามารถเข้าถึงปัญหาที่แท้จริงของเด็กได้ เราอาจจะแค่รับรู้ว่าเด็กเจอปัญหาอะไรมา แต่เราไม่รู้ว่าลึก ๆ แล้วเขาต้องการอะไร เขาสามารถทำอะไร ต่อยอดอะไรได้บ้าง หรือปัญหาที่แท้จริงของเขาคืออะไร ก็จะเอาทักษะ ในการฟัง ในการใช้สมาธิ และในการเป็นผู้ฟัง เป็นผู้เล่าที่ดี มาใช้ในการพูดคุยกับเด็ก

โดยในการอบรมครั้งนี้จะมีการสอดแทรกจิตวิทยาเข้าไป เพราะจิตวิทยาเด็ก ตัวเองมองว่าสำคัญมาก เด็กคนหนึ่งถ้าถามคำถามผิดไปครั้งหนึ่ง เขาอาจจะยุติการสนทนากับเราได้ ถ้าเราไม่ใช่ผู้ฟังที่ดี

เราจะพลาดโอกาสในการรับรู้ปัญหาของเด็กคนนั้น
ค่ะ

ต้องการความรู้ด้านใดเพิ่มเติมอีก

ความรู้และทักษะที่ต้องการคือ อย่างตอนนี้เรื่อง การฟัง การเป็นผู้นำ อย่างตัวเองมองว่าตัวเองยังไม่ค่อยได้สภาวะผู้นำที่ดีนัก เพราะพอเราเป็นผู้ฟัง แล้วเราก็น่าจะมีการเพิ่มเรื่องภาวะผู้นำและผู้ตาม ซึ่งในการเวิร์คช็อปครั้งนี้มองว่าบางคนเป็นผู้นำที่ดีได้ แต่บางคนยังเป็นผู้ตามที่ดีไม่ได้ เพราะยังชอบสั่งคนอื่น อยากให้เพิ่มเรื่องภาวะผู้นำหรือผู้ตาม เหมือนกับอยู่ในกลุ่มบางกลุ่ม บางคนเป็นผู้นำที่ดีที่เยี่ยมยอดมาก แต่เขาไม่รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน นั่นคือภาวะของการเป็นผู้ตาม หากคุณได้ภาวะของการเป็นภาวะผู้ตาม คุณจะได้เกี่ยวโยงถึงเรื่องของการเป็นผู้ฟัง การเป็นผู้ให้ และการเป็นผู้รับ อยากให้มีการอบรมเรื่องภาวะผู้นำและผู้ตาม และจิตวิทยาของเด็กค่ะ

สิ่งที่อยากฝากไว้

สิ่งที่อยากฝากถึง กสศ.คือขอบคุณที่เกิดโครงการดี ๆ ในเรื่องของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา กองทุนนี้ ได้ยืนมานานแต่เพิ่งมาเข้าในส่วนของเด็กปฐมวัย ขอขอบคุณนะค่ะที่ได้ลงมาถึง

แรกเริ่มของเด็กปฐมวัยและเด็กนอกระบบ เพราะถ้าไม่มีกองทุนนี้ เราจะได้เริ่มในระดับชั้นที่ 1 คุณจะไปที่ระดับชั้นที่ 2 บางครั้งเด็กไปอยู่นอกระบบไปแล้วตั้งแต่ชั้นที่ 1 เขาไม่ได้เข้าโรงเรียน ขอขอบคุณที่คุณมีโครงการนี้ให้เราเริ่มตั้งแต่ระดับชั้นแรก แล้วจะได้ต่อยอดไปถึงชั้นที่ 2 และ 3 คือชั้นมัธยมต่อไป

ขอบคุณ กสศ.ที่มีกองทุนดี ๆ และสนับสนุนสิ่งที่ดีๆ ต่อไปอยากขอบคุณมูลนิธิสยามกัมมาจลและอบจ. สุรินทร์ ที่เป็นผู้ใหญ่ใจดี สนับสนุนโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและการศึกษาต่าง ๆ ถ้าไม่มีผู้ใหญ่ใจดี กองทุนต่างๆ ก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ และไม่สามารถดำเนินการได้ ขอขอบคุณค่ะ #

ถ้าเราจะไปทำงานกับเด็ก เราต้องนั่ง
ต้องตั้งใจฟัง แต่ถ้าเรายังไม่เปิดใจรับ
ฟังปัญหาของเด็ก ยังไม่เปิดใจรับรู้
ปัญหาของเด็ก เราก็ไม่สามารถ
เข้าถึงปัญหาที่แท้จริงของเด็กได้
